

“Op een langgerekte wierde staat een solide kerkje, dat een schamele gemeente van dertig gelovigen bedient,” schrijft Frank Westerman in De graanrepubliek. Het verhaal van Nieuw Beerta begint pas omstreeks 1657. In dat jaar ontstond het dorp Beersterhamrik na inpoldering van het gebied ‘de Uiterdijken’. In 1665, het jaar dat het dorp kerkelijk onafhankelijk werd, stierf twee derde van de bevolking aan de pest. Ook op het kerkgebouw rustte geen zegen: door verzakking moest het al na zo’n dertig jaar vervangen worden. In 1831 was ook dit gebouw vervolgens ernstig verzakt geraakt. Voor de nieuwbouw moest een lening van 15.000 gulden worden afgesloten. Het ontwerp van architect E. van der Voort moest volgens de toen geldende regels worden voorgelegd aan het Ministerie van Waterstaat. Het resultaat uit 1856 is een zogenaamde ‘waterstaatkerk’ in overwegend classicistische vormen. De façade heeft de vorm van een halsgevel die bekroond wordt door een koepelvormige lantaarn. De voorgevel telt drie vensterassen, waarvan de middelste iets uitspringt. Onder een eenvoudige classicistische omlijsting met daarboven een gedenksteen, zit de ingang. Aan weerszijden van de ingang bevinden zich grote rondboogvensters met ijzeren traceringen. De kerk is sinds 2003 eigendom van de Stichting Oude Groninger Kerken.

Interieur

In 1886 werd het gebied getroffen door een grote overstroming van de Dollard. Door voortdurend geldgebrek bleef het onderhoud achterstallig, en uiteindelijk moesten de klok en het uurwerk worden vervangen. De sfeer van het interieur van de kerk kan worden getypeerd als statige eenvoud. De zijwanden worden geleed door lisenen die een kroonlijst dragen waarop het gestucte tongewelf rust. In de sluiting bevindt zich een eenvoudige zeventiende-eeuwse preekstoel die uit de voorgangerkerk werd overgenomen. Aan weerszijden staat een voorname overhuifde bank, en de eerste drie banken volgen een halfronde vorm rond de in het midden geplaatste avondmaalstafel. Op een brede tribune die rust op twee gietijzeren kolommen bevindt zich een orgel dat in 1857 werd gebouwd door Willem Hardorff uit Leeuwarden. Het instrument is nog geheel in oorspronkelijke staat. De balgen zijn in de toren opgesteld. In 1951 werd het gerestaureerd door H. Vegter, die daarbij de eerste windmotor plaatste.

Bastiaan Ader

In de wand links van de preekstoel is een marmeren gedenksteen aangebracht voor ds. Bastiaan Jan Ader (1909-44), die vanaf 1938 predikant in Nieuw Beerta was. Hij had een lastige taak aan de gemeente, waar velen de kerk de rug hadden toegekeerd. Door de scherpe maatschappelijke tegenstellingen tussen herenboeren en landarbeiders hadden het socialisme en communisme in dit deel van Groningen een grote aanhang verworven. Hieraan herinnert nog altijd de Hamer en Sikkellaan, een zijweg van de weg tussen Nieuw Beerta en Beerta. Ds. Ader was een begenadigd preker en zag kans om een deel van de jeugd weer aan de kerk te binden. Tijdens de Tweede Wereldoorlog verleende hij vanuit de pastorie hulp aan joden, onderduikers en Engelse piloten. Ook regelde hij onder de schuilnaam Van Zaan samen met zijn vrouw Johanna Ader-Appels de clandestiene distributie van bonkaarten in de streek. Eind 1944 werd ds. Ader opgepakt toen hij op weg naar Haarlem een politieagent zou hebben geprovoceerd. Hij werd vastgezet in de gevangenis aan de Weteringschans in Amsterdam. Als represaille voor een aanslag in Veenendaal werd hij op 20 november 1944 met vijf andere gevangenen gefusilleerd. Na de oorlog werd hij bijgezet op de erebegraafplaats in Loenen bij Apeldoorn. In 1947 publiceerde Johanna Ader-Appels haar oorlogservaringen in het boek Een Groninger pastorie in de storm.

© Gebaseerd op tekst van Justin Kroese (ODE: 50-jarig jubileum van SOGK 2019), aangevuld met informatie van Peter Hoffer.

© SOGK 2021, herziene versie